

СТРАХУВАННЯ РИЗИКІВ ВИРОБНИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ

Р. М. МАМЧУР, кандидат економічних наук, доцент кафедри
оподаткування і страхування
**Національний університет біоресурсів
і природокористування України**
e-mail: tagrin@ukr.net

Анотація. Аграрний сектор економіки України перебуває нині в стадії реформування, яке покликане закласти міцну основу розвитку галузі на довгострокову перспективу. Можливості прямого бюджетного фінансування агросектору доволі обмежені, тому пріоритетними завданнями є створення умов для поживлення ділової активності у галузі та заощадження товаровиробниками максимальної кількості коштів для розвитку бізнесу.

Мета дослідження – удосконалення підходів до страхування ризиків виробництва сільськогосподарської продукції в Україні з урахуванням тенденцій розвитку ринку аграрного страхування.

Завдання дослідження: визначити основні проблеми, які зумовлюють зростання кількості та масштабності природних ризиків; проаналізувати основні тенденції страхування сільськогосподарських культур протягом останніх десяти років; розрахувати ефективність використання страхового механізму в аграрному секторі; обґрунтувати необхідність підтримки системи агрострахування в Україні шляхом залучення комерційних структур та фінансових інститутів.

Основа дослідження становили статистичні дані щодо розвитку ринку аграрного страхування впродовж 2005–2015 років. Дослідження також проводилися на основі наданих страховими компаніями даних щодо результатів їхньої діяльності. При цьому було проаналізовано 11 страхових компаній, які формують аграрний страховий ринок та забезпечують основні його обсяги.

Результати дослідження свідчать про тенденцію до повільного скорочення страхування ризиків виробництва сільськогосподарської продукції: зменшуються всі реальні показники його діяльності (кількість укладених договорів, обсяг застрахованих площ та зібраних страхових премій у реальному вимірі). Водночас, ринок представлений досить обмеженим набором страхових продуктів. Переважна більшість договорів укладається по озимих культурах і лише на період перезимівлі. Відсутнє страхування врожаю на весь цикл вирощування. Мультиризикове страхування на весняно-літній період покриває невеликий перелік малоймовірних ризиків.

З метою прискорення розвитку страхування ризиків виробництва сільськогосподарської продукції, пропонується, крім безпосередньої державної підтримки аграрного страхування, залучати до його здійснення банківські установи та компанії з постачання засобів виробництва й технологій вирощування сільськогосподарських культур, які братимуть на себе частину фінансової відповідальності за ризики, притаманні аграрному виробництву.

Ключові слова: страхування, ризик, аграрний сектор, страхування виробництва сільськогосподарської продукції, державне субсидування

Актуальність. Аграрний сектор є однією з найважливіших сфер виробництва, в якій створюються матеріальні блага рослинного і тваринного походження для забезпечення населення продуктами харчування, а промисловості – сировиною. При цьому аграрний сектор займає одне з головних місць в економіці суспільства. Від його розвитку залежить нормальне функціонування всього господарства країни, а також добробут людей.

Проведені в аграрному секторі України реформи, серед яких дерегуляція, диверсифікація та відкриття нових ринків збуту, реформування системи управління галуззю, демонструють перші позитивні результати та закладають міцну основу його розвитку на довгострокову перспективу. Як результат, сільське господарство залишається основною експортною галуззю України, що забезпечує 14 % загального обсягу ВВП та 35 % валютних надходжень від загального експорту України [7].

Особливістю сільськогосподарського виробництва є наявність територій, які постійно перебувають під дією небезпечних стихійних явищ, унаслідок чого, аграрії зазнають значних матеріальних збитків. Втрати врожайності в окремих господарствах можуть сягати 50 %, а при поєднанні кількох несприятливих факторів – до 70 % [6, с. 5]. Розвиток аграрного сектору економіки є одним зі стратегічних напрямів розвитку України, тому й розвиток страхування ризиків виробництва сільськогосподарської продукції також постає як один зі стратегічних напрямів розвитку ринку страхових послуг України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженню питань страхування ризиків сільськогосподарського виробництва присвятили свою увагу такі вчені, як В. Базилевич, В. Борисова, О. Гудзь, М. Дем'яненко, О. Залєтов, П. Лайко, М. Мних, С. Навроцький, О. Непочатенко, С. Осадець, Я. Шумелда, Р. Юлдашев та ін. Водночас, питання страхування ризиків виробництва сільськогосподарської продукції потребують подальшого дослідження з урахуванням вимог сьогодення та напрямів реформування аграрного сектору.

Мета дослідження – удосконалення підходів до страхування ризиків виробництва сільськогосподарської продукції в Україні. Завдання дослідження: визначити основні проблеми, які зумовлюють зростання кількості та масштабності природних ризиків; проаналізувати основні тенденції страхування сільськогосподарських культур протягом останніх десяти років; розрахувати ефективність використання страхового механізму в аграрному секторі; обґрунтувати необхідність підтримки системи агрострахування в Україні шляхом залучення комерційних структур та фінансових інститутів.

Матеріали і методи дослідження. Основу дослідження становили статистичні дані щодо розвитку ринку аграрного страхування протягом 2005–2015 років. Дослідження також проводилися на основі наданих страховими компаніями даних щодо результатів їх діяльності. При цьому було проаналізовано 11 страхових компаній, які формують аграрний страховий ринок та забезпечують основні його обсяги.

Результати дослідження та їх обговорення. Сільськогосподарське виробництво традиційно вирізняється високим ступенем ризиків. Це пов'язано з тим, що воно є сферою діяльності, на успішність якої значною мірою впливають різноманітні погодні та кліматичні фактори, дію яких у багатьох випадках контролювати неможливо [5, с. 5]. До того ж, сільськогосподарські виробники стикаються і з таким ризиками, як коливання цін, зміни врожайності, непослідовність державної політики. Результатом дії цих ризиків є значні коливання рівня доходів по роках.

Цілком зрозуміло, що такі природні небезпеки, як посуха, град, паводок можуть призвести до дуже серйозних виробничих втрат, тому в багатьох країнах держава активно втручається в ситуацію, намагаючись у такий спосіб зменшити проблеми, пов'язані з ризиками сільгоспвиробництва. Однак, державних інтервенцій недостатньо для покриття збитків і на перший план виходить питання розробки та впровадження систем і стратегій управління ризиками, які базуються на ринкових механізмах та відповідають правилам СОТ [1, с. 151].

На сьогодні існує кілька підходів, за допомогою яких сільськогосподарські виробники можуть регулювати дію ризиків [8, с. 163]. Ці підходи можна поділити на дві основні групи: стратегії скорочення ризиків у господарстві та стратегії передачі ризиків (повністю або частково) іншим суб'єктам господарювання (рис. 1).

Рис. 1. Основні підходи до регулювання впливу ризиків на діяльність сільськогосподарських виробників

Водночас, друга половина XX ст. ознаменувалася посиленням глобальної системної кризи, яка охопила природну сферу. Одним із її масштабних проявів було зростання природних катастроф, що супроводжуються величезними матеріальними втратами і масовою загибеллю людей. Основними серед них є тропічні шторми і повені (по 32 % від загальної кількості катастроф), землетруси (12 %) та посухи (10 %).

За останні 40 років у глобальному масштабі втрати збільшилися в дев'ять разів і становили на початку XXI ст. 150 млрд дол. на рік. Очікується, що до 2050 р. економічний збиток від природних катастроф сягне 300 млрд дол. на рік. Схильність різних країн до природних катастрофічних явищ тісно пов'язана з рівнем їх соціально-економічного розвитку. Найбільший соціальний ризик (загибель і каліцтво) характерний для країн з низьким рівнем розвитку (дохід на людину становить менше, ніж 635 дол. на рік). Збільшення кількості природних катастроф у світі пов'язано з глобальними процесами у соціальній, природній і техногенній сферах, які зумовлюють розвиток небезпечних природних явищ і зниження захищеності населення (рис. 2).

Слід зазначити, що протягом останніх п'яти років пряма підтримка сільського господарства з Державного бюджету України майже відсутня [3]. На непряму підтримку (податкові пільги) припадало близько 90 % від загального обсягу бюджетних трансферів сільському господарству. Якщо до бюджетних трансферів додати втрати від державного втручання у ціноутворення, адміністративні та регуляторні перепони, зовнішньо-

торгівельні заходи й регулювання внутрішнього ринку, неповернення ПДВ при експорті зернових і технічних культур, то загалом сукупна державна підтримка сільського господарства зменшилася в середньому до 3 % валового виробництва в сільському господарстві України, порівняно з 22 % в країнах-членах ОЕСР та 25,5 % в ЄС [2].

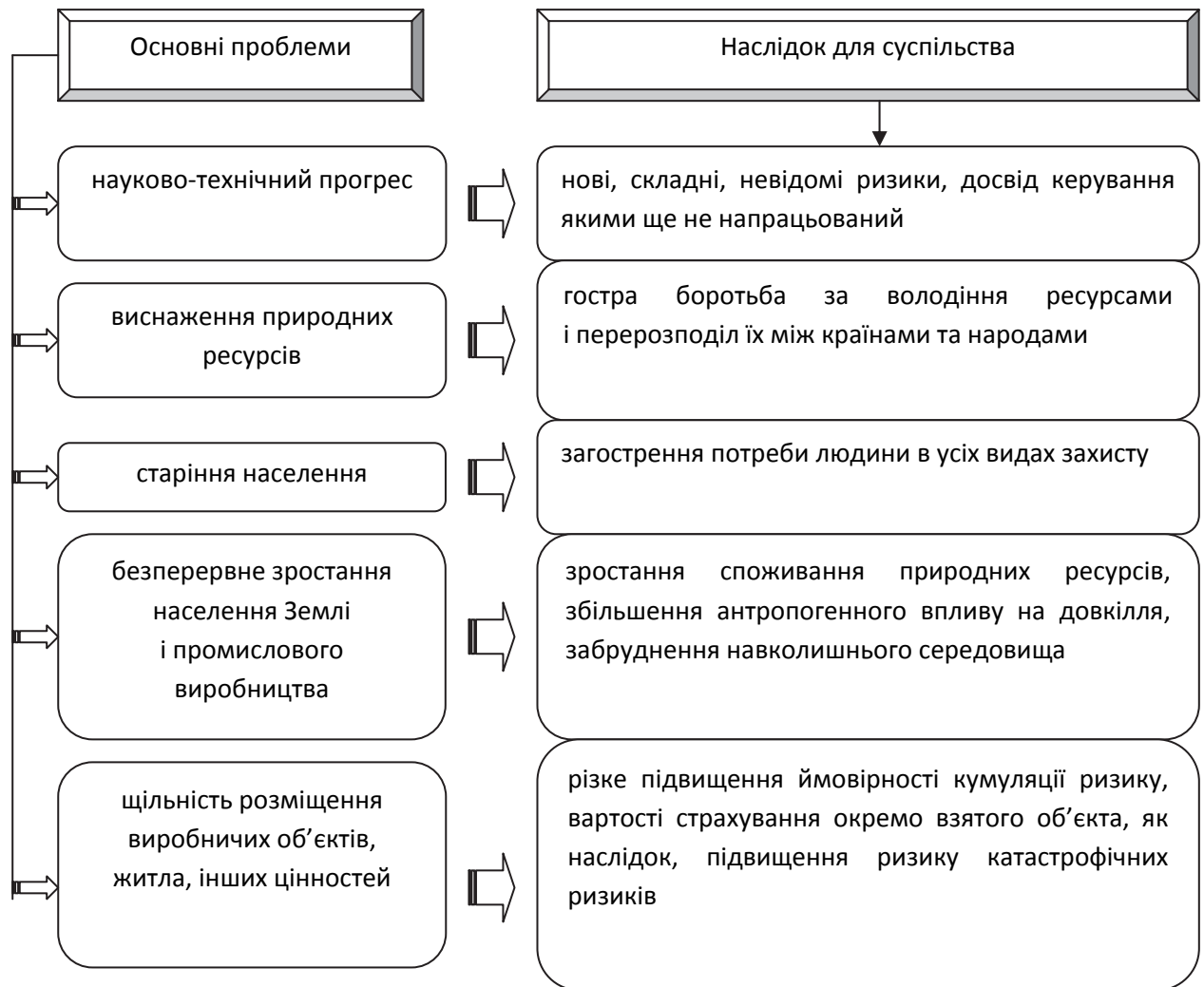

Рис. 2. Основні світові проблеми, які зумовлюють зростання кількості та масштабності природних ризиків

Безсистемне бюджетування видатків та часовий розрив у здійсненні багатьох виплат, непрозорість виділення бюджетних асигнувань, обмежений доступ до програм державної підтримки призвели до подриву довіри виробників до держави, і такого інструменту підтримки, як прямі субсидії та дотації, а також до відсутності їхнього впливу на сільське господарство. Зазначимо також, що програми прямої бюджетної підтримки ніколи не виконувалися належним чином через відсутність бюджетного фінансування. Дані щодо державної підтримки страхування врожаю сільськогосподарських культур наведено на рис. 3.

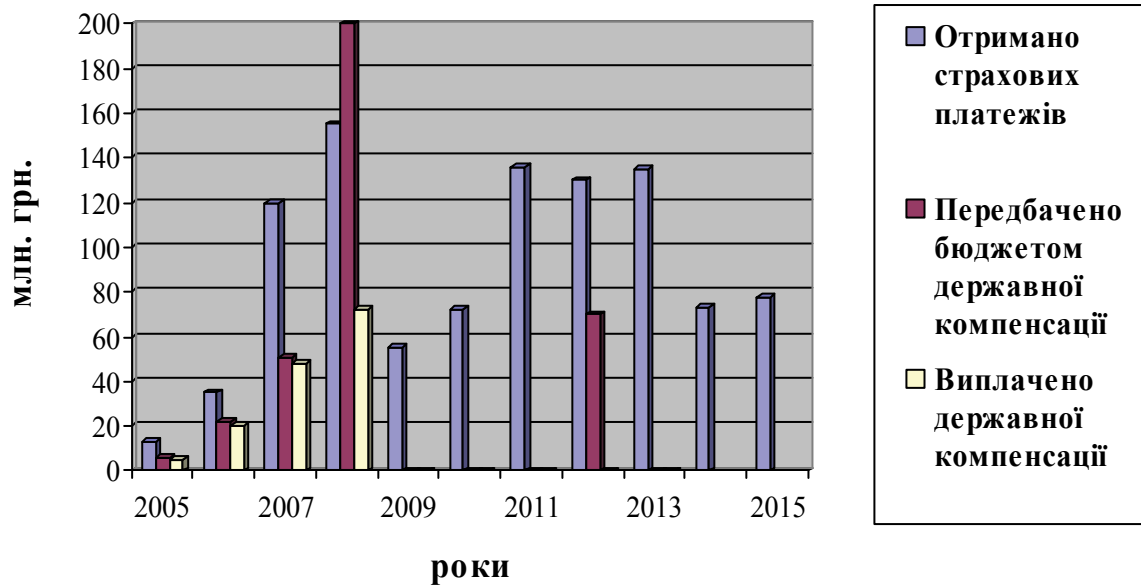

Рис. 3. Державна компенсація страхових платежів при страхуванні врожаю сільськогосподарських культур у 2005–2015 роки

Таким чином, можна виокремити основні тенденції страхування сільськогосподарських культур протягом 2005–2015 років:

а) 2005–2008 – прискорене зростання (у 12 разів) після введення державної компенсації страхових платежів при страхуванні врожаю сільськогосподарських культур;

б) 2009 – різке скорочення (у 6 разів) внаслідок відміни бюджетної підтримки;

в) 2009–2013 – зростання середніми темпами (у 3 рази), адаптація ринку до роботи в умовах відсутності бюджетної підтримки;

г) 2014–2015 – скорочення внаслідок загального спаду економіки.

Водночас, ринок аграрного страхування в Україні протягом останніх десяти років продовжував розвиватися [4], незважаючи на відсутність державної підтримки, а за деякими технічними показниками результати отримані кращі, ніж у 2005 р., про що свідчать статистичні дані (табл. 1).

Отже, можемо зробити висновок, що кількість договорів, станом на кінець 2015 р., зросла всього на 20 %, порівняно з 2005 р. Майже удвічі зросла площа застрахованих сільськогосподарських угідь, також зросла і сума премій майже в шість разів. Водночас, ми не можемо говорити про суттєвість зазначеного вище зростання, зважаючи на те, що в доларовому еквіваленті зростання страхових премій за десять років становить лише 24 %. Середня ставка премій скоротилася вдвічі внаслідок впровадження і реалізації нових страхових продуктів з невеликим переліком страхових ризиків. Рівень страхових виплат значно коливається і прямо залежить від врожайності сільськогосподарських культур. Відзначимо, що у практиці агрострахування плановим рівнем збитковості страхових компаній є її рівень у 60–70 %. Упродовж останніх

десяти років дослідження рівень страхових виплат жодного року не перевищував 50 %, найнижчим він був у 2013 р. і становив 9,7 %.

1. Динаміка страхування сільськогосподарських культур за період 2005–2015 років

Показ- ники	Роки										2015 до 2005, рази
	2005	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Кількість договорів	910	4397	1637	1980	1217	2710	1936	1722	1392	1062	1,2
Площа, тис. га	390	2360	1171	510	786	786	727	869	732	689	1,8
Страхові платежі, млн. грн.	12,8	116,7	155,4	42,0	72,1	136,3	130,4	135,4	73,3	77,7	6,1
Страхові платежі, млн. \$	2,5	5,6	23,1	29,8	5,3	9,1	17,1	16,9	5,6	3,4	1,2
Субсидія, млн. грн.	5,8	47,8	72,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Середній тариф, %	3,8	4,5	4,9	3,2	3,8	3,7	3,8	3,1	2,6	2,0	0,5
Рівень виплат, %	н/д	н/д	н/д	36,5	50,9	28,0	41,0	9,7	11,6	12,9	-

Протягом останніх восьми років в Україні впроваджуються нові страхові продукти. Серед них є інноваційний продукт (страхування посівів озимої пшениці на період перезимівлі та весняно-літній період), який передбачає участь у страхуванні фінансових інститутів, аграрних підприємств, компаній з постачання засобів виробництва та технологій вирощування сільськогосподарських культур. Як наслідок, виробник отримує товарний і банківський кредити та покриття 50 % витрат на оплату страхової премії. Пілотний проект планується реалізувати в Полтавській, Черкаській та Вінницькій областях України. Результати його впровадження будуть свідчити про можливість альтернативної підтримки аграрного страхування не лише з боку держави, а й з боку комерційних структур, зайнятих у виробництві сільськогосподарської продукції.

Ефективність використання страхового механізму доцільно розглянути на прикладі посівної компанії 2015/16 років (табл. 2).

Розрахунки свідчать про значну економію коштів аграрними підприємствами внаслідок використання страхування. Навіть за умови 50 % страхового покриття вона становить 30 % (з урахуванням розміру сплачених страхових платежів). Натомість, за умови вибору підприємством 85 % покриття – економія обігових коштів становить 44 %.

2. Ефективність використання страхового механізму в аграрному секторі

№ п/п	Показник	Значення показника
1.	Заплановані до посіву площі ріллі під озимі культури (ріпак, пшениця, жито) у сезоні 2015/16 років, млн. га	7,4
2.	Площа с.-г. угідь, які не були засіяні через осінню посуху, млн. га	1,1
3.	Площа с.-г. угідь, на якій не з'явилися сходи, млн. га	2,9
4.	Площа с.-г. угідь, що підлягає пересіву та посіву, млн. га	3,4
5.	Загальні витрати на осінню посівну компанію, млрд. грн.	80,0
6.	Страхові платежі по страхуванню озимих культур (середній страховий тариф – 5,5%) за умови:	
	50% покриття, млрд. грн.	2,2
	85% покриття, млрд. грн.	3,7
7.	Питома вага страхових платежів у витратах на посівну компанію за умови:	
	50% покриття, %	2,68
	85% покриття, %	4,62
8.	Непокриті збитки агропідприємств унаслідок осінньої посухи, млрд. грн.	11,0
9.	Питома вага непокритих збитків у витратах на посівну компанію, %	13,75
10.	Ефективність використання страхового механізму (величина обігових коштів, що залишаються у агропідприємства), за умови:	
	50% покриття, млрд. грн.	3,3
	85% покриття, млрд. грн.	4,8

Таким чином, значно меншу частину збитку (від 56 до 70 %) підприємства повинні покривати за рахунок власних коштів, що, у свою чергу, також є значним навантаженням і потребує зменшення та оптимізації.

Висновки і перспективи. Ринок послуг щодо страхування ризиків виробництва сільськогосподарської продукції демонструє тенденцію до повільного скорочення: зменшуються всі реальні показники його діяльності (кількість укладених договорів, обсяг застрахованих площ та зібраних страхових премій у реальному вимірі). Водночас, ринок представлений досить обмеженим набором страхових продуктів. Переважна більшість договорів укладається по озимих культурах і лише на період перезимівлі. Відсутнє страхування врожаю на весь цикл вирощування. Мультиризикове страхування на весняно-літній період покриває невеликий перелік малоймовірних ризиків.

Розроблена Міністерством аграрної політики та продовольства України комплексна стратегія розвитку сільського господарства та сільських територій на 2015–2020 роки передбачає запровадження нової моделі державної підтримки з мінімальним викривленням ринкових і виробничих стимулів, у т. ч. збільшення заходів підтримки «зеленого кошика» СОТ, зокрема фінансування програм сільського розвитку та агрострахування.

Відповідно до стратегії, подальший розвиток страхування в сільському господарстві повинен включати такі ключові питання, як: внесення змін до Закону України «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою»; розширення асортименту стандартних страхових продуктів, за якими надається державна підтримка; виділення бюджетних коштів для здешевлення вартості страхування та забезпечення прогнозованості такого бюджетування (щорічне збільшення щонайменше на 10 % кількості підприємств, що скористалися компенсацією витрат на аграрне страхування); зміни Статуту Аграрного страхового пулу з метою розширення членства та запровадження прозорих умов співпраці з усіма зацікавленими сторонами; розробка та запровадження пілотного проекту для адаптації продуктів агрострахування до банківської системи України.

Складні макроекономічні умови й падіння національної валюти потребують економного та раціонального витрачання коштів державного бюджету, як наслідок, крім безпосередньої державної підтримки аграрного страхування, доцільно залучати до його здійснення банківські установи та компанії з постачання засобів виробництва й технологій вирощування сільськогосподарських культур, які братимуть на себе частину фінансової відповідальності за ризики, притаманні аграрному виробництву.

Список літератури

1. Гутко Л. М. Досвід державної підтримки страхування ризиків сільськогосподарського виробництва / Л. М. Гутко // Економіка АПК. – 2009. – № 10. – С. 147–152.
2. Єдина комплексна стратегія та план дій розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на 2015–2020 роки [Електронний ресурс] / Міністерство аграрної політики та продовольства України. – Режим доступу : <http://minagro.gov.ua>
3. Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою : закон України // Верховна Рада України. – К. : Парлам. вид-во, 2012. – № 41. – (Б-ка офіц. видань).
4. Інформація про стан і розвиток страхового ринку України [Електронний ресурс] / Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. – Режим доступу : <http://nfp.gov.ua/content/informaciya-pro-stan-i-rozvitok.html> 2014.pdf
5. Минкіна Г. І. Страхування як елемент управління ризиками підприємств АПК / Г. І. Минкіна // Фінансовий ринок України. – 2010. – № 3. – С. 4–11.
6. Назаренко В. Агрострахування в Україні / В. Назаренко // Фінансові послуги. – 2015. – № 4 (112). – С. 3–6.
7. Реформи в аграрному секторі України [Електронний ресурс] / Український державний фонд підтримки фермерських господарств. – Режим доступу : <http://udf.gov.ua/uk/node/215>
8. Томашевський Ю. М. Актуальні питання страхового захисту в сільському господарстві / Ю. М. Томашевський // Економічний простір. – 2010. – № 44/1. – С. 161–166.

References

1. Hutko, L. M. (2009). Dosvid derzhavnoyi pidtrymky strakhuvannya ryzykiv sil's'kohospodars'koho vyrobnytstva / L. M. Hutko // *Ekonomika APK*, 10, 147–152.
2. Yedyna kompleksna stratehiya ta plan diy rozvytku sil's'koho hospodarstva ta sil's'kykh terytoriy v Ukrayini na 2015–2020 roky [Elektronnyy resurs] / Ministerstvo aharnoyi polityky ta prodovol'stva Ukrayiny. – Rezhym dostupu : <http://minagro.gov.ua>.
3. Zakon Ukrayiny «Pro osoblyvosti strakhuvannya sil's'kohospodars'koyi produktsiyi z derzhavnoyu pidtrymkoyu» (2012) // Verkhovna Rada Ukrayiny. – Kyiv : Parlam. vyd-vo, 41 (B-ka ofits. vydan').
4. Informatsiya pro stan i rozvytok strakhovoho rynku Ukrayiny [Elektronnyy resurs] / Natsional'na komisiya, shcho zdiysnyuye derzhavne rehulyuvannya u sferi rynkiv finansovykh posluh. – Rezhym dostupu : <http://nfp.gov.ua/content/informaciya-pro-stand-i-rozvitok.html> 2014.pdf.
5. Mynkina, H. I. (2010). Strakhuvannya yak element upravlinnya ryzykamy pidpryyemstv APK / H. I. Mynkina // *Finansovyy rynek Ukrayiny*, 3, 4–11.
6. Nazarenko, V. (2015). Ahrostrakhuvannya v Ukrayini / V. Nazarenko // *Finansovi posluhy*, 4 (112), 3–6.
7. Reformy v aharnomu sektori Ukrayiny [Elektronnyy resurs] / Ukrayins'kyy derzhavnyy fond pidtrymky fermers'kykh hospodarstv. – Rezhym dostupu : <http://udf.gov.ua/uk/node/215>.
8. Tomashevs'kyy, Yu. M. (2010). Aktual'ni pytannya strakhovoho zakhystu v sil's'komu hospodarstvi / Yu. M. Tomashevs'kyy // *Ekonomichnyy prostir*, 44/1, 161–166.

СТРАХОВАНИЕ РИСКОВ ПРОИЗВОДСТВА СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ ПРОДУКЦИИ В УКРАИНЕ

Р. М. Мамчур

Аннотация. *Аграрный сектор экономики Украины находится в стадии реформирования, которая призвана заложить прочную основу развития отрасли на долгосрочную перспективу. Возможности прямого бюджетного финансирования агросектора довольно ограничены, поэтому приоритетными задачами являются создание условий для оживления деловой активности в отрасли и сбережение товаропроизводителями максимального количества средств для развития бизнеса.*

Целью исследования является совершенствование подходов к страхованию рисков производства сельскохозяйственной продукции в Украине с учетом тенденций развития рынка аграрного страхования. Задачи исследования: определить основные проблемы, которые обуславливают рост количества и масштабов природных рисков; проанализировать основные тенденции страхования сельскохозяйственных культур в течение последних десяти лет; рассчитать эффективность использования страхового механизма в аграрном секторе; обосновать необходимость поддержки системы агрострахования в Украине путем привлечения коммерческих структур и финансовых институтов.

Основу исследования составили статистические данные по развитию рынка аграрного страхования в течение 2005–2015 годов. Исследования также проводились на основе предоставленных страховыми компаниями данных о результатах их деятельности. При этом были проанализированы 11 страховых компаний, которые формируют аграрный страховой рынок и обеспечивают основные его объемы.

Результаты исследования свидетельствуют о тенденции к медленному сокращению страхования рисков производства сельскохозяйственной продукции: уменьшаются все реальные показатели его деятельности (количество заключенных договоров, объем застрахованных площадей и собранных страховых премий в реальном выражении). В то же время, рынок представлен достаточно ограниченным набором страховых продуктов. Подавляющее большинство договоров заключается по озимым культурам и только на период перезимовки. Отсутствует страхование урожая на весь цикл выращивания. Мультирисковое страхование на весенне-летний период покрывает маловероятные риски.

С целью ускорения развития страхования рисков производства сельскохозяйственной продукции, предлагается, кроме непосредственной государственной поддержки аграрного страхования, привлекать к его осуществлению банковские учреждения и компании по поставке средств производства и технологий выращивания сельскохозяйственных культур, которые возьмут на себя часть финансовой ответственности за риски, присущие аграрному производству.

Ключевые слова: страхование, риск, аграрный сектор, страхование производства сельскохозяйственной продукции, государственное субсидирование

RISK INSURANCE OF AGRICULTURAL PRODUCTION IN UKRAINE

R. M. Mamchur

Abstract. *The agricultural sector of Ukraine's economy is currently in a stage of reform, which aims to lay the solid foundation of the industry for the long term. Features direct budget financing of the agricultural sector is quite limited, so priority is to create conditions for the revival of business activity in the industry and saving producers the maximum amount of funds for business development.*

The purpose of research is to improve approaches to security risks in agricultural production in Ukraine, taking into account market trends of the agricultural insurance. Research objectives: to identify the main problems that cause the increase in the number and scale of natural risks; analyze the main trends in crop insurance in the last ten years; calculate the efficiency of the insurance mechanism in the agricultural sector; justify the need to support agro-insurance system in Ukraine by attracting business corporations and financial institutions.

The basis of the research was statistics on agricultural insurance market development for 2005–2015 years. The researches also based on insurance companies provided data on their performance. Analyzed 11 insurance companies form the agricultural insurance market and provide its basic volumes.

The survey results indicate a tendency to slowly reduce risk insurance of agricultural production, reduced all the real indicators of its activity (number of contracts concluded, the amount insured areas and collected insurance premiums in real terms). At the same time, the market represented a limited set of insurance products. The vast majority of agreements concluded on winter crops and only wintering period. There is no crop insurance for the entire growing cycle.

In order to accelerate the development of insurance risks in agricultural production are offered in addition to direct state support for agricultural insurance, its implementation involve banks and companies to supply capital goods and technology of growing crops that take over some of the financial responsibility for the risks inherent in agricultural production.

Keywords: *insurance, risk, agricultural sector, insurance of agricultural production, government subsidies*

УДК: 657.9:338.242

МЕТОДИКА ОЦІНКИ ЯКІСНИХ ПАРАМЕТРІВ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ЦІЛЕЙ ОБЛІКУ

Т. В. МАШКОВА,

асистент кафедри статистики та економічного аналізу

Національний університет біоресурсів

і природокористування України

e-mail: tetyana-mashkova@yandex.ru

Анотація. *Зміни у відносинах власності на землю самі по собі не забезпечують ефективне господарювання на землі та збереження її агрохімічного потенціалу. Дослідження основних напрямів підвищення економічної та екологічної ефективності використання земельних ресурсів та внесення конкретних пропозицій щодо їх раціонального використання є важливим завданням сучасної аграрної науки.*

Оцінка якості земель сільськогосподарського призначення – оцінка потенційного відновлення родючості ґрунту і визначення необхідних поживних речовин та їх кількості на початку і в кінці сільськогосподарського використання ґрунту, що дає змогу якісно оцінювати втрати родючості ґрунту після сільськогосподарського використання, а саме: при здачі її в оренду на короткий чи довготривалий термін і в разі втрати родючості ґрунту встановити вартісний потенціал, необхідний для відновлення його родючості.

© Т. В. Машкова, 2016